

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10P/178/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4321204561
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2022:4321204561.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Janou Kosorínovou vo veci starostlivosti o mal. C. D.Ú., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, z rodičov: Q. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ž.E., I. XXX/XXX, v konaní zastúpený JUDr. Natáliou Bajchyovou, advokátkou so sídlom Levice, Vojenská ul. 6208/144 a O. D.Á., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č., H. B.. XXX/XXX, v konaní zastúpená JUDr. Beátou Hilvertovou, advokátkou so sídlom Levice, ul. Sládkovičova 1, za účasti E. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ž., I. XXX/XXX, v konaní zastúpená JUDr. Natáliou Bajchyovou, advokátkou so sídlom Levice, Vojenská ul. 6208/144, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností a zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh z a m i e t a .
- II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Otec dieťaťa sa návrhom, súdu doručeným dňa 13.12.2021, domáhal zmeny úpravy práv a povinností rodičov k maloletej C.. Maloletú žiadal zveriť do svojej osobnej starostlivosti a zo strany matky určiť primerané výživné. Predmetný návrh dňa 11.08.2022 vzal späť, z ktorého dôvodu konanie v časti o zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti bolo uznesením zo dňa 12.08.2022 č.k. 10P/178/2021-228 zastavené.

2. V priebehu konania dňa 25.05.2022 otec cestou splnomocnenej právnej zástupkyne doručil súdu návrh na zverenie maloletej C. do náhradnej osobnej starostlivosti (ďalej len „NOS“) jeho matke E. D., teda starej matke dieťaťa. Zároveň navrhol určiť výživné z jeho strany vo výške 230,- eur a zo strany matky 80,- eur mesačne na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice. Spolu s návrhom vo veci samej podal aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Poukázal na to, že dcéra nemá dobrý vzťah s priateľom matky, ktorý požíva alkohol a maloletú bije. Dáva jej facky, silno ju stláča tak, že jej ostávajú po tele modriny. Maloletej zakazuje telefonovať s otcom a jeho rodinou. Matka starostlivosť o dieťa zanedbáva, napr. nešla s dcérou k zubárovi, keď ju bolel zub. Tiež, keď dieťa malo teplotu, nevládalo vstať z postele, matka situáciu zľahčuje, neurobí jej čaj, nepripraví jedlo. Stalo sa, že dieťa sa necítilo dobre v škole, ale matka preň odmietala prísť, muselo cestovať domov autobusom. Nepoprel, že počas konania došlo k zlepšeniu komunikácie medzi matkou a dcérou. Problém však naďalej vidí v partnerovi matky, ktorý bol aj odsúdený za trestný čin, ktorého sa dopustil pod vplyvom návykovej látky, zrejme alkoholu. Stará matka je pre maloletú spriaznenou dušou, má s ňou veľmi pozitívny vzťah, navzájom si prejavujú náklonnosť, čo potvrdzuje ich sms komunikácia, ako aj výpovede. Otec z objektívnych príčin - výkon práce v zahraničí - nie je schopný vykonávať osobnú starostlivosť a matka túto nie je schopná vykonávať zo subjektívnych dôvodov, nakoľko nevie zabezpečovať dôkladnú zdravotnú starostlivosť,

zdravý fyzický a psychický vývoj dieťaťa, keďže žije s partnerom, ktorý má problém s alkoholom. Stará matka splňa všetky predpoklady podľa Zákona o rodine na to, aby jej maloletá bola zverená do NOS, ktorá starostlivosť je v najlepšom záujme dieťaťa. Sice v súčasnosti maloletá C. starú matku navštevuje menej, ale najmä z dôvodu, že partner matky sa nezdržiava v spoločnej domácnosti.

3. Matka s návrhom nesúhlasila. Uviedla, že odkedy otec podal návrh na súd, dcéra ju začala ignorovať, všetko rieši so starou matkou. Aj skutočnosť, že dcére bolo zle v škole oznámila starej matke. Potvrdila, že maloletá má k starej matke dobrý vzťah, väčšinou každý víkend je u nej. Po návrate je zmenená. Plače za hocičo, odmieta doma pomáhať. Pokiaľ jej dohovárajú, nech nie je stále „na telefóne“, odvráva, že jej to kúpila otcova rodina, že to povie otcovi. V minulosti takéto problémy neboli, kým sa nezačalo konanie. Dokonca dcéra začala odmietať chodiť k druhej starej mame, k priateľovej matke, kde predtým chodila. Nemyslí si, že dcéra má s jej priateľom nejaký veľmi zlý vzťah. Priateľ si zvykne vypiť tak 2 - 3 krát za mesiac. Vtedy si povie svoj názor. Väčšinou sa pohádajú z dôvodu, že maloletá C. o ich živote rozpráva v domácnosti starej matky, napr. fotí, čo majú v chladničke alebo odfoťí, keď je rozhádzaná detská izba a ukazuje to starej matke. Pokiaľ by priateľ bol agresívny voči nej alebo deťom, tak by s ním určite nebola. Skôr býva verbálne agresívny, ale nie na deti. Maloletej C. zvykne brať mobil, keď odmieta robiť, čo sa od nej vyžaduje. Všetky svoje deti ľúbi rovnako, avšak s poukazom na vek C., vyžaduje od nej pomoc v domácnosti. Dcéra je citlivá, ťažšie znášala rozvod rodičov. Určite jej partner nepije tak často, ako to tvrdí otec. Ide napr. v nedeľu na futbal a dá si pivo. Dieťa určite nie je týrané. Priateľ pracuje väčšinou v zahraničí, kde zvykne byť aj dva mesiace. C. kupuje ošatenie rovnako ako ďalším deťom. Riadne s ňou chodí k lekárovi, aj zubárovi. Stane sa, že pokiaľ situáciu nerieši v danom momente, dcéra si to hneď vyrieši so starou matkou. Stalo sa, že dcéru udrela, keďže ona už na ňu dvakrát zdvihla ruku, sestru chytila pod krk, resp. sestram vulgárne nadávala. Dcéra musí byť doma o 19:00 hod., výnimočne môže byť vonku dlhšie. U starej matky však bola ešte o 22:30 hod. v reštaurácii s ujom. Má za to, že odkedy sa s dcérou podrobujú poradenstvu, je všetko v poriadku. Keďže maloletá už navštevuje strednú školu a pribudlo jej učenie, menej chodí do domácnosti starej matky. Aj po skončení konania je ochotná s dieťaťom dobrovoľne pokračovať v poradenstve, keďže vidí pozitívnu zmenu. Má za to, že nie je dôvod na zverenie dcéry do NOS, keďže sa nepreukázalo, že sa o dieťa nestará. Jedná

sa len o hrubé obvinenia zo strany starej matky. Má za to, že stará matka účelovo vyvoláva niektoré situácie a následne zhodnocuje situáciu s tým, že vnučka je v puberte a „lavíruje“ v predmetnom konaní. Výchovné prostredie u nej (matky) je pozitívne. Maloletá C. má citové väzby aj na svoje sestry. Skutok, ktorého sa dopustil jej partner sa stal v r. 2016 a jedná sa o zahľadený trestný čin, pričom sa ho dopustil ešte v začiatkoch ich vzťahu. Poukázal na to, že vzťah maloletej k starej matke nikdy nebol ohrozovaný. Navrhla zamietnuť návrh ako nedôvodný.

4. Súd rozhodol v neprítomnosti otca a starej matky, ktorí neúčast' ospravedlnili, v konaní sú zastúpení.

5. Stará matka na pojednávaní dňa 11.08.2022 vyjadrila súhlas so zverením maloletej C. do NOS, ktorý následne potvrdila dňa 06.10.2022 (čl. 285). Uviedla, že vnučka jej sama povedala, čo sa doma deje. Má za to, že zmena v správaní partnera matky nastala po narodení ich spoločného dieťaťa. Partner matky začal byť agresívny, postupne sa to stupňovalo. Keďže mal povest' bitkára, neriešili to cez políciu. Matka maloletej nechce veriť keď je dieťa choré, tiež ju nechcela zobrať k zubárovi, keď ju bolel zub. Od malička vnučky má s ňou intenzívny vzťah. Po podaní návrhu sa matka vyjadrila, že o dcéru nebude bojovať a mladšej vnučke uviedla, že má zabudnúť na otca a starých rodičov. Najväčší problém je s priateľom matky. Od vnučky vie, že aj matka jej dáva facky, aj tri za deň. Keď je C. u nej, pomáha v domácnosti. Vnučka tvrdila, že musí upratovať aj po mladších sestrách. Dokonca i keď je chorá, matka ju núti upratovať. V minulosti s matkou dieťaťa viac komunikovali. Počas pobytu u nej C. matke netelefonuje. Ju vnučka rešpektuje. Partner matky je agresívny keď si vypije. Maloletá C. mala modriny na rukách. S matkou dieťaťa sa o týchto problémoch nerozprávala. Stane sa, že maloletej kúpi ošatenie, keď si nemá čo obliecť. Nedostatky v starostlivosti matky nesignalizovala Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice. Po podaní návrhu na súd sa situácia zlepšila. Zdá sa jej, že matka s priateľom uprednostňujú ďalšie dve deti pred maloletou C.. Má za to, že maloletá matku nerešpektuje, pretože sa jej bojí. Bezvýhradne vnučke verí, keďže sa jej so všetkým zdôveruje. Partner matky dokonca zakázal, aby v jeho dome vnučka s ňou, resp. s otcom telefonovala. V jej domácnosti musí byť vnučka doma do 20:00 hod., niekedy do 21:00 hod. Pokiaľ je vonku dlhšie, je so svojím ujom. V rámci pohovoru s kolíznym opatrovníkom dňa 11.10.2022 uviedla, že s vnučkou je v dennom telefonickom kontakte.

Maloletá ju navštevuje skoro každý víkend, ale aktuálne pomenej, nakoľko má veľa povinností v škole. Vnučka sa ešte zvykne sťažovať na matku, avšak nevie, či to neuvádza len z dôvodu, že je v puberte a teda niektoré skutočnosti nemusia byť pravdou. Uviedla, že sa na pojednávanie nedostaví z dôvodu, že by bola veľmi sklamaná, ak by súd návrhu nevyhovel a je možné, že by túto skutočnosť nevedela spracovať.

6. Kolízny opatrovník navrhol návrh zamietnuť. Poukázal na zlepšenie vzťahov medzi maloletou a matkou po absolvovaní poradenstva. Matka o dieťa riadne zabezpečuje starostlivosť, dbá o potreby maloletej. Z dokazovania neboli preukázané skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu zverenia maloletej.

7. Dokazovaním zistil súd tento skutkový stav:

Manželstvo rodičov maloletého dieťaťa bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 14.09.2016 č.k. 2P/44/2016-72. Maloletá C., ako aj jej sestra maloletá R.Q. boli na čas po rozvode zverené do osobnej starostlivosti matke. Otec sa zaviazal prispievať na výživu maloletej C. sumou 70,- eur na R. 40, eur mesačne.

7.1. Rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 08.09.2021 č.k. 17P/166/2020-66 súd schválil dohodu rodičov o zvýšení výživného zo strany otca na sumu 230,- eur pre maloletú C. a 120,- eur pre maloletú R. od 15.12.2020. Zaostané výživné za obdobie od 15.12.2020 do 08.09.2021 pre C. vo výške 1 362,56 eur a R. vo výške 681,28 eur sa otec zaviazal zaplatiť v mesačných splátkach 110,- eur pre C. a 60,- eur pre R. popri bežnom výživnom pod stratou výhody splátok počnúc výživným splatným v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku.

7.2. Uznesením zo dňa 21.06.2022 č.k. 10P/178/2021-153 tunajší súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia o zverenie maloletej C. do NOS starej matky zamietol. Uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 06.09.2022 č.k. 25CoP/35/2022-238 bolo predmetné rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7.3. Uznesením zo dňa 23.09.2022 č.k. 10P/178/2021-276 bola stará matka E. D. pribratá do konania ako účastníčka. Zároveň výrokom II. bolo konanie v časti o nariadenie neodkladného opatrenia zastavené (z dôvodu späťvzatia návrhu).

7.4. V čase začatia konania maloletá C. navštevovala 9. ročník Základnej školy. Z hodnotenia školy vyplynulo, že je vzorná a zodpovedná žiačka, prospieva s vyznamenaním. Má pravidelnú školskú dochádzku. O jej školské výsledky sa zaujíma matka. U maloletej nenastala žiadna zmena v správaní. Naďalej sa správa milo a úctivo. Od septembra 2022 je žiačkou 1. ročníka SOŠ služieb v Leviciach.

7.5. Zo správy MUDr. D. W. - pediatričky, ktorú maloletá navštevuje vyplýva, že maloletá C. má absolvované všetky preventívne prehliadky, vrátane očkovaní. Nie je sledovaná v odborných ambulanciách. Objektívnym vyšetrením neboli zistené žiadne známky psychického alebo fyzického násillia.

7.6. V súlade s § 38 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), súd sa oboznámil aj s názorom maloletého dieťaťa, ktorý bol zisťovaný jednak cestou kolízneho opatrovníka, ako i bezprostredným výsluchom na súde. Pri informatívnom pohovore s maloletou (správa čl. 211) vyplynulo, že maloletá C. by chcela bývať u starej matky, avšak nevedela uviesť z akého dôvodu. V tom čase sa vyjadrovala, že aktuálne je doma všetko v poriadku. Na pojednávaní dňa 11.08.2022, kde bol jej názor zisťovaný bez prítomnosti rodičov a starej matky uviedla, že sama otcovi hovorila, že chce od mamy odísť, keďže jej priateľ, keď mal vypité, ju zvykol biť. Niekedy pritom bola aj mama, ktorá mu dohovárala nech to nerobí. Od podania návrhu sa však mama aj jej priateľ úplne zmenili. Po návšteve psychologičky sa zlepšil jej vzťah k mame. Mama jej viac dovolí napr. častejšie ísť von. Aj mama ju zvykla udrieť, ak niečo nechcela robiť alebo papuľovala. Nikdy sa nestalo, že by ona chcela udrieť mamu. Doma pomáha, upratuje, povysáva. K sestram má dobrý vzťah. Niekedy sa stane, že im povie aj vulgárne, keď ju nahnevajú. V máji tohto roka ju priateľ matky udrel do pleca. Mame to nepovedala, pretože by jej neverila. V júni si priateľ matky od nej pýtal telefónne číslo starého otca, ktoré mu nechcela dať.

Vtedy ju udrel do stehna a chytil jej ústa, mal vypité. Mama ho žiadala, nech to nerobí. S partnerom matky normálne komunikuje. Aj on vyžaduje, aby doma pomáhala. Ošatenie jej väčšinou kupuje starká, pretože pri nej si vie viac vybrať podľa svojich predstáv. Aj mamina jej sem - tam kupuje veci, ale viac kupuje sestrám. Myslí si, že pokiaľ by jej starká toľko vecí nekupovala, aj mama jej kúpi. Cez prázdniny bola u starkej, aj doma. Mama jej nezakazuje chodiť ku starkej, ani telefonovať so starými rodičmi. Ale partner mamy, keď je doma, si to nepraje.

S mamou sa o návrhu nerozprávala, keďže sa jej nevie tak zdôveriť ako starkej. U starkej by sa mohla aj do školy pripravovať kľudnejšie, prespávala by aj doma, kedy by sa jej chcelo. Mama je určite prísnejšia, ako starká. Starkej tiež pomôže, ale nevyžaduje od nej toľko, ako mama. Doma chodí von tak dvakrát do týždňa. Viac ju mama nepustí, asi sa o ňu bojí. Myslí si, že má podobný vzťah k mame aj otcovi, ale najbližší ho má k starkej. Už keď mala 13 rokov, chcela od mamy odísť. Ak by nemohla bývať u starkej, chcela by, aby doma nastali nejaké zmeny, aj zo strany maminy, ako aj jej priateľa. V júni sa stalo, že sa už ráno necítila dobre. Mama ju aj tak poslala do školy. Keďže sa ani v škole dobre necítila, napísala mame, ktorá však pre ňu nemohla prísť. Išla teda na autobus. Na zastávke sa pri nej pristavila učiteľka a odviezla ju autom. Doma si namerala teplotu. Mama jej povedala, nech si dá tabletku a spýtala sa, či nechce jesť. Čaj jej neurobila. Keď je chorá, nechá ju mama tak dva dni odychovať, ale potom už vyžaduje, aby aj doma pomohla. Mama nezvykne nejak pravidelne variť tak, že by napr. v nedeľu alebo v sobotu bol pravidelne obed. Zvykne podvečer niečo rýchle pripraviť. Väčšinou sa stravujú z toho, čo je v chladničke. S priateľom sa mama zvykne pohádať, či už kvôli deťom alebo aj za iné veci, ale podľa nej v podstate vychádzajú dobre. Nestalo sa, že by sa navzájom bili.

7.7. Na podnet súdu v priebehu konania bola maloletá C. a matka zapojené do spolupráce s Referátom poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice za účelom zlepšenia komunikácie a rešpektovania matky ako autority. Práca s rodinou pozostávala z 13 poradenských konzultácií. Maloletá, ako i matka sa zhodne vyjadrili, že ich vzťah, ako i komunikácia sa zlepšili. Obe vnímajú pozitívne zmeny na vlastnom správaní, ako aj na správaní tej druhej. Zhodli sa na tom, že maloletá C. zmenila správanie a matku rešpektuje a vníma zmeny, ktoré urobila matka. Obe verbalizujú spokojnosť s aktuálnym stavom ich vzájomného vzťahu. V rámci celého procesu dominuje túžba maloletej C. tráviť s matkou viac času osamote. Cieľ poradenského procesu bol naplnený. Na udržanie pozitívneho efektu dosiahnutých zmien by bolo vhodné pokračovať v sprevádzaní rodiny aj naďalej. Obe prejavili záujem pokračovať v procese psychologického poradenstva (správa zo dňa 13.10.2022 čl. 311).

7.8. Stará matka je dobrovoľne nezamestnaná. Býva s manželom v rodinnom dome. Manžel vyjadril písomný súhlas so zverením maloletej C. do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Starý otec dieťaťa a otec maloletej C., ktorý tiež býva v ich domácnosti, spolu pracujú v zahraničí. Na Slovensko chodia v priemere päťkrát do roka. V domácnosti býva aj brat otca maloletého dieťaťa. Maloletá má v domácnosti starej matky zariadenú vlastnú izbu. Stará matka je zdravá, nebola trestaná.

7.9. Z opisu registra trestov vyplýva, že partner matky bol odsúdený v r. 2005 (§ 257/1 Trestný zákon) na podmienený trest odňatia slobody 6 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 1 rok a v r. 2016 (§ 289/1 Trestný zákon), kde mu bol uložený peňažný trest, náhradný trest odňatia slobody 2 mesiace, zákaz činnosti viesť motorové vozidlo na 1 rok. Obe odsúdenia sú zahladené. Hľadá sa na neho, akoby nebol odsúdený.

7.10. Rodičia maloletej C. majú spoločne vyživovaciu povinnosť aj k maloletej R., nar. XX.XX.XXXX. Matka má tiež vyživovaciu povinnosť k mal. E., nar. XX.XX.XXXX, s ktorej otcom žijú v spoločnej domácnosti.

7.11. Matka je poberateľkou opatrovateľského príspevku vo výške 469,57 eur a rodinných prídavkov 90,- eur mesačne. Otec je zamestnaný v Nórsku, dosahuje priemerný čistý mesačný príjem 3 490,- eur.

8. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,

9. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

10. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

11. Podľa § 45 ods. 2 Zákona o rodine, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

12. Podľa § 45 ods. 3 Zákona o rodine, v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

13. Podľa § 45 ods. 4 Zákona o rodine, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

14. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

15. Podľa § 46 ods. 2 Zákona o rodine, maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti jednému z manželov so súhlasom druhého manžela.

16. Zverenie maloleté dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je výnimkou zo zásady, že výchova maloletého dieťaťa je predovšetkým úlohou rodičov a musí byť vždy opreté o starostlivé a spoľahlivé objasnenie tých okolností, ktoré svedčia pre záver, že žiadny z rodičov nie je schopný náležitým spôsobom zabezpečiť riadnu výchovu dieťaťa. Súčasťou rodičovských práv a povinností je aj sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný rozvoj maloletého dieťaťa, pričom rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia a týmto výchovným opatrením dochádza k faktickému obmedzeniu rodičovských práv. Dôvody, pre ktoré je v záujme maloletého dieťaťa jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, môžu mať objektívny, ako aj subjektívny charakter. Pôjde jednak o prípady, keď rodičia nemôžu zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa (napr. nepriaznivý zdravotný stav oboch rodičov, výkon trestu odňatia slobody a pod.), ale aj o prípady zanedbávania rodičovských práv a povinností, nezáujmu rodičov o maloleté dieťa a jeho výchovu.

17. Predmetné konanie sa týka maloletého dieťaťa. Právna úprava práv a právom chránených zájmov maloletých detí je obsiahnutá tak v Dohovore o právach dieťaťa (čl. 3), v ktorom je zakotvené, že prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi správnymi alebo zákonodarnými orgánmi je

záujem dieťaťa ako aj v Charte základných práv Európskej únie, v ktorej je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

18. Z uvedeného pohľadu je potom vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti prioritným záujmom vytvorenie, resp. za určitých okolností i obnovenie podmienok pre riadny a bezproblémový vývin dieťaťa. Na vnútroštátnej úrovni ochrany dieťaťa determinuje najmä Zákon o rodine, v rámci ktorého sa sleduje najmä záujem maloletého dieťaťa, ktorý bol ako zásada zakotvená prijatím Zákona č. 175/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon o rodine. V zmysle uvedenej zásady je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa okrem iného zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa, ako aj bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj telesného, duševného a citového vývinu dieťaťa, podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností a pod. Rodinné väzby môžu byť prerušené, resp. obmedzené len vo veľmi výnimočných prípadoch a zároveň je potrebné urobiť všetko pre zachovanie osobných vzťahov maloletých detí.

19. Starostlivosť o deti a ich výchovu je ústavným právom rodičov tak, ako je ústavným právom detí právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Ďalšie osoby môžu nahradiť výchovné pôsobenie rodičov, iba ak žiadny z rodičov nemôže, resp. nechce svoje úlohy vo výchove plniť alebo ich zanedbáva. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je inštitútom fakultatívnym, a teda úplne závislým od úvahy súdu, či toto opatrenie považuje za najlepšie a najvhodnejšie pre maloleté dieťa.

20. V prejednávanej veci súd zameral dokazovanie na zisťovanie, či matka, ktorej je maloletá C. zverená do osobnej starostlivosti je i naďalej schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú. Čo sa týka bytových podmienok, tieto má matka naďalej vhodné, v konečnom dôsledku tieto otec vo svojom návrhu nenamietal. V konaní neboli preukázané

tvrdenia otca, že by matka zanedbávala zdravotný stav dieťaťa, o čom svedčí i správa ošetrojúcej lekárky. Maloletá prosperuje i vo vzdelávaní, pričom matka sa o jej školské výsledky zaujíma. Tiež nebolo preukázané, že by matka maloletej nezabezpečovala potrebné ošatenie. Skutočnosť, že ošatenie podľa vyjadrenia dieťaťa mu kupuje i stará matka podľa jeho výberu a vo väčšom množstve len nasvedčuje dobrému vzťahu starej matky k maloletej. Je evidentné, že maloletá C. má výhrady proti partnerovi matky a jeho správaniu voči nej. Vo svojej výpovedi uviedla, že ju tento bil keď mal vypité, ale situácia sa zmenila po podaní návrhu, i napriek tomu sa stalo, že ju v máji udrel do pleca, keďže malá sestra plakala a on si myslel, že ju zbila (čl. 220) a v júni ju udrel do stehna, keď mu odmietla dať telefónne číslo na starého otca. Je pochopiteľné, že matka s partnerom, s poukazom na vek maloletej, vyžadujú od nej pomoc v domácnosti zrejme vo väčšom rozsahu, ako od jej mladších sestier. V konaní bol preukázaný silný citový vzťah medzi maloletou a starou matkou, ktorú maloletá pravidelne navštevuje, matka rozvíjaniu ich vzájomných vzťahov nebráni. V rámci konania súd zistil, že medzi dieťaťom a matkou je vzťah narušený, pričom k zhoršeniu ich vzájomnej komunikácie došlo po podaní návrhu. Dieťa začalo matku ignorovať. Všetko začalo „riešiť“ len so starou matkou. V čase rozhodnutia súdu po poskytnutí poradenstva referátom poradensko-psychologických služieb došlo k náprave vzťahov, pričom matka i dieťa v spolupráci s referátom naďalej hodlajú pokračovať. Nakoľko súd nezistil závažné nedostatky v starostlivosti matky o maloletú C., návrh ako nedôvodný zamietol. Súd zdôrazňuje, že síce v súlade s § 30 ods. 3 Zákona o rodine, rodičia majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky, ale tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývin dieťaťa. V tomto smere upozorňuje súd matku, že je jej povinnosťou zamedziť tomu, aby sa jej partner aj keď ojedinele k maloletej C. dopúšťal akýchkoľvek fyzických atakov.

21. I napriek prejavu vôle maloletej bývať u starej matky, ktorému názoru súd s poukazom na jej vek a rozumovú vyspelosť venoval náležitú pozornosť, súd podanému návrhu nevyhovel majúc za to, že s poukazom na vykonané dokazovanie zistených podstatných skutočností, nie je zverenie dieťaťa do NOS v najlepšom záujme maloletej, keď takýmto rozhodnutím by došlo k oslabeniu citovej väzby medzi maloletou a matkou, ako i maloletou C. a jej súrodencami. Je evidentné, že v čase vyjadrenia názoru maloletá C. bola voči matke v „odpore“ z dôvodu ich narušených vzťahov, pričom jej postoj

bol formovaný starou matkou, ako i otcom. Rešpektovanie, resp. prihliadnutie k prianiu samotného maloletého dieťaťa, možno za splnenia určitých predpokladov „považovať“ za zásadné vodítko pri hľadaní najlepšieho záujmu“ maloletého. Za predpoklady ovplyvňujúce mieru relevancie tohto kritéria je potrebné považovať predovšetkým dostatočnú rozumovú a emocionálnu vyspelosť maloletého dieťaťa, kde významným faktorom je vek. Ďalšími významnými faktormi sú okolnosti, ktoré formujú postoj maloletého dieťaťa, spôsob jeho zisťovania i jeho hodnotenie zo strany súdu. Nie je mysliteľné, aby súd iba bez ďalšieho prevzal postoj maloletého dieťaťa a svoje rozhodnutie založil na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmu. Vyvodenie záverom o tom, čo je na základe zistených podstatných skutočností v najlepšom záujme dieťaťa, je právne posúdenie veci, ktoré je úlohou súdu. Byť spolu je pre rodiča a jeho dieťa podľa ustálenej judikatúry ESLP základným prvkom rodinného života. Záujem detí a rodičov majú byť v rovnováhe. Zvrchovaný záujem dieťaťa môže podľa okolností konkrétneho prípadu prevážiť nad záujmom rodiča, čo však v prejednávanej veci preukázané nebolo.

22. Doplnenie dokazovania oboznámením sa s trestným spisom týkajúcim sa odsúdenia priateľa matky, ktoré navrhla právna zástupkyňa otca súd nevykonal, nakoľko pre rozhodnutie vo veci nemá podstatný význam. Jedná sa o trestný čin na úseku cestnej dopravy.

23. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).